

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

**INŠTITUCIONÁLNE USPORIADANIE BANKOVÉHO
DOHLĀDU VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH**

Prof. Ing. Otto Sobek, CSc.

Inštitút menových a finančných štúdií
Bratislava 1999

1. Úlohy a postavenie bankového dohľadu a bankovej regulácie

Prakticky všetci ekonómovia uznávajú nutnosť osobitnej regulácie a kontroly bankového sektora presahujúcej mieru regulácie a kontroly, ktorá platí pre iné odvetvia národného hospodárstva. Táto potreba sa zdôvodňuje predovšetkým významom bankového sektora pre makroekonomickú stabilitu, ale aj tým, že banky sú inštitúciami, ktoré hospodária v prevažnej miere s cudzími prostriedkami a že ich stabilita je preto mimoriadne významná aj z politického hľadiska. Dôležitosť bankovej regulácie a kontroly dramaticky zvýrazňujú občas sa vyskytujúce úpadky bánk a bankové krízy. Po každej takejto kríze sa odborníci zamýšľajú znova nad ideálnymi úpravami, ktoré by mohli takýmto krízam zabrániť - tak tomu bolo napr. v USA v tridsiatych rokoch nášho storočia. Banková kríza vtedy dosiahla svoj vrchol v prvom štvrtroku roku 1933, kedy prezident USA bol nútený dekrétom uzavrieť všetky banky v krajine. Všetky vyspelé krajiny sa snažia vytvoriť inštitucionálny systém, ktorým by sa dalo takýmto krízam predísť alebo aspoň zabrániť ich najhorším dopadom. Tento systém označujeme všeobecne ako "bankový dohľad" - ide o rôzne úpravy regulujúce vznik a hospodárenie bánk, ako aj systém kontroly nad dodržiavaním stanovených zásad.

Bankový dohľad existuje v každom štáte s trhovou ekonomikou. Jeho usporiadanie však nie je jednotné. V odbornej literatúre existuje zhodný názor na to, že bankový dohľad by mal byť buď nezávislý alebo prinajmenšom mať samostatné postavenie v rámci centrálnej banky alebo ministerstva. Prevláda názor, že vykonávanie bankového dohľadu ministerstvom financií nie je ideálnym riešením (aj keď sa v niektorých krajinách vyskytuje), pretože bankový dohľad je príliš vystavený krátkodobým politickým tlakom. Disponibilné údaje ukazujú, že vo väčšine európskych a ázijských krajín bankový dohľad vykonávajú centrálné banky, kým na americkom kontinente je pomer medzi centrálnymi bankami a samostatnými inštitúciami vyrovnaný.

Tab. č. 1

Inštitúcie vykonávajúce bankový dohľad

Oblasť	Centrálna banka	Ministerstvo financií	iná inštitúcia
Európa	35	1¹	8²
Stredný východ	16	0	1³
Ázia	25	3⁴	3⁵
Afrika	41	0	1⁶
Amerika	17	3⁷	15⁸

¹ Rakúsko

² Belgicko, Dánsko, SRN, Maďarsko, Nórsko, Švajčiarsko, Švédsko, Veľká Británia. (Vo Francúzsku a v Poľsku je bankový dohľad formálne nezávislý, technicky sa však vykonáva prostredníctvom centrálnej banky).

³ Libanon

⁴ Kiribati, Kórea

⁵ Hongkong, Marshallské ostrovy, Japonsko

⁶ Madagaskar

⁷ Dominika, Mexiko, St. Lucia

⁸ Antigua a Barbuda, Bolívia, Kanada, Chile, Kolumbia, Dominikánska republika, Ekvádor, El Salvador, Grenada, Guatemala, Nicaragua, Panama, Peru, USA, Venezuela.

Vzťah medzi centrálnou bankou a inštitúciou bankového dohľadu v jednotlivých štátoch podrobnejšie monitoruje tab. č. 2.

Tab. č. 2

Centrálne banky a inštitúcie bankového dohľadu

Krajina	Centrálne banky	Inštitúcia bankového dohľadu	Status
Austrália	Reserve Bank of Australia	Reserve Bank of Australia	spojené
Rakúsko	Österreichische Nationalbank	Ministerstvo financií	oddelené
Belgicko	Nationalbank van België	Banková a fin. komisia	oddelené
Kanada	Bank of Canada	Office of the Superintendent of Financial Institutions	oddelené
Dánsko	Denmarks Nationalbank	Dánsky úrad pre finančnú kontrolu	oddelené
Fínsko	Bank of Finland	Bankový inšpektorát Bank of Finland	delená zodpovednosť
Francúzsko	Banque de France	Banque de France Commission Bancaire	delená zodpovednosť
SRN	Deutsche Bundesbank	Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen	oddelené
Grécko	Bank of Greece	Bank of Greece	spojené
Hongkong	Hong Kong Monetary Authority	Hong Kong Monetary Authority	spojené
Írsko	Central Bank of Ireland	Central Bank of Ireland	spojené
Taliansko	Banca d'Italia	Banca d'Italia	spojené
Japonsko	Central Bank of Japan	Agentúra pre finančný dohľad	oddelené
Luxemburg	Luxembourg Monetary Institute	Luxembourg Monetary Institute	spojené
Mexiko	Banco de Mexico	Národná komisia pre banky a cenné papiere	oddelené
Holandsko	De Nederlandsche Bank	De Nederlandsche Bank	spojené
Nový Zéland	Reserve Bank of New Zealand	Reserve Bank of New Zealand	spojené
Nórsko	Norges Bank	Komisia pre bankovníctvo, poisťovníctvo a cenné papiere	oddelené
Portugalsko	Banco de Portugal	Banco de Portugal	spojené
Španielsko	Banco de España	Banco de España	spojené
Švédsko	Sveriges Riksbank	Úrad pre finančný dohľad	oddelené
Švajčiarsko	Švajčiarska národná banka	Federálna banková komisia	oddelené
Veľká Británia	Bank of England	Financial Services Authority	oddelené
USA	Federal Reserve System	FRS, OCC, FDIC, State governments	delená zodpovednosť

V ďalšej časti materiálu stručne uvedieme inštitucionálne usporiadanie bankového dohľadu v niektorých vybraných krajinách.

2. Bankový dohľad v USA

Bankový dohľad v USA vykonávajú 4 inštitúcie:

1. Federálny rezervný systém (centrálna banka) vo vzťahu k členským bankám.

2. Office of the Comptroller of the Currency (Úrad kontrolóra meny - OCC) vo vzťahu k tzv. národným bankám, t.j. bankám pôsobiacim na celom území USA.
3. Federal Deposit Insurance Company (Federálna spoločnosť pre poistenie vkladov - FDIC) vo vzťahu k poisteným bankám.
4. Orgány členských štátov (State Bank Supervisors) vo vzťahu k tzv. štátnym bankám, t.j. bankám pôsobiacim iba na území jedného členského štátu USA.

Office of the Comptroller of the Currency vznikol v roku 1863, teda dávno pred vznikom Federálneho rezervného systému. Je samostatnou zložkou ministerstva financií a má výlučnú povoľovaciú právomoc pre vznik nových “národných” bánk a pre dohľad nad nimi. Samotný dohľad vykonáva Chief National Bank Examiner, ktorého pracovníkov vymenúva OCC. Dohliadky v bankách sa vykonávajú neohlásene.

Federálny rezervný systém kontroluje členské banky - sú to nielen “národné”, ale aj niektoré “štátne” banky. Členské banky sú povinné FRS predkladať diferencovane štvrťročné, polročné alebo ročné správy a štvrťročne “report of conditions” s vysvetlivkami.

Osobitosťou americkej úpravy je postavenie FDIC, ktorý zodpovedá nielen za poistenie vkladov, ale aj za kontrolnú činnosť, ktorou sa má zabrániť ťažkostiam poistených bánk. FDIC monitoruje a kontroluje vývoj a súčasný stav banky, vybavenosť vlastným kapitálom, hospodárske vyhliadky, kvalifikáciu manažmentu, trhové podmienky banky a pod. Vedenie FDIC spočíva v board of directors, ktorý sa skladá zo zástupcu OCC a dvoch ďalších členov, ktorých prezident USA menuje so súhlasom senátu na 6 rokov.

V roku 1978 americký kongres vytvoril Federálny výbor pre kontrolu finančných inštitúcií (Federal Financial Institutions Examination Council - FFIEC), ktorý koordinuje regulačnú a kontrolnú činnosť finančných inštitúcií a schvaľuje ich program. Bankový dohľad v USA je zameraný najmä týmito smermi:

- Počítačom riadený systém dohľadu COMPASS identifikuje možné problémy v bankových operáciách. Zameriava sa najmä na to, či banka dodržiava správne zásady úverovania.
- FDIC disponuje integrovaným monitorovacím systémom, ktorý pravidelne sleduje a vyhodnocuje dáta predložené bankami o zisku, dividendách a všeobecných podmienkach banky a porovnáva ich so štandardnými hodnotami primeranosti kapitálu, likvidity, ziskovosti a solventnosti. Toto sledovanie sa vykonáva v období medzi pravidelnými dohliadkami na mieste. FDIC pravidelne kontroluje asi 2000 členských bánk a 1500 poistených drobných nečlenských bánk.
- Bankový dohľad kontroluje kvalitu manažmentu v každej banke a skúma, či banka má primeraný kapitál a či úvery, investície a iné aktíva sú primeranej kvality. Snaží sa manažérov varovať pred poskytovaním zlých úverov a tým zamedziť stratám.
- Bankový dohľad kontroluje, či banky plnia svoje povinnosti hlásiť veľké presuny peňazí, čím sa má zamedziť praniu špinavých peňazí.

Tri hlavné inštitúcie zodpovedné za bankový dohľad prijali štandardný systém ratingu bánk a hodnotenia hlásení o správaní bánk, ktoré slúžia na dosiahnutie jednotnosti pri hodnotení bánk. Základnými kritériami pre toto hodnotenie sú kapitál, kvalita aktív, manažment, zisk a likvidita.

3. Bankový dohľad v Japonsku

Do roku 1998 vykonávalo v Japonsku bankový dohľad ministerstvo financií. Po veľkej kríze japonských bánk v deväťdesiatych rokoch prešla táto činnosť od prvej polovice roku 1998 na novovytvorenú Agentúru pre finančný dohľad (Financial Supervisory Agency - FSA), ktorá je od ministerstva financií nezávislá. FSA je podriadená predsedovi vlády, ktorý funkciu dohľadu formálne deleguje na túto agentúru, je však stále zodpovedný za poskytovanie a rušenie bankových licencií. Útvár dohľadu FSA bude zamestnávať 68 pracovníkov, ktorí budú zodpovedať za dohľad nad 175 domácimi a 93 zahraničnými bankami, 76 poisťovacími spoločnosťami a 226 spoločnosťami obchodujúcimi s cennými papiermi. Dohľad na mieste sa má uskutočniť minimálne raz za 4 roky s dôrazom na inštitúcie, ktoré sú považované za podpriemerné.

4. Bankový dohľad v SRN

Bankový dohľad v SRN vykonáva samostatná inštitúcia - Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen (Federálny úrad pre dohľad nad úverovou sústavou - BfdK), ktorý bol zriadený v roku 1961 zákonom o úverovej sústave (KWG). § 7 tohto zákona pritom predpisuje úzku spoluprácu medzi BfdK a Nemeckou spolkovou bankou (Deutsche Bundesbank - DBB), pre ktorú platia tieto zásady:

1. rozhodujúcou dohliadacou autoritou je BfdK;
2. pokiaľ BfdK vydáva všeobecne platné predpisy pre úverovú sústavu, ktoré sa týkajú aj pôsobnosti DBB, je na to potrebný súhlas DBB;
3. rutinný dohľad vykonáva DBB, ktorá v prípade výskytu mimoriadnych udalostí informuje BfdK.

Hlavnou úlohou BfdK je bežný a preventívny dohľad, ktorým sa má zabezpečiť, aby úverové inštitúcie dodržiavali zákonné predpisy a tým podľa možnosti predchádzať vzniku škôd a stratám vkladateľov. Ide najmä o určité právomoci konštitutívneho charakteru, dohľad nad vnútornou štruktúrou a obchodnou činnosťou úverových inštitúcií, boj s negatívnymi javmi v úverovej sústave.

BfdK poskytuje licencie na založenie úverových inštitúcií a chráni dodržiavanie označenia "banka" a "sporiteľňa". Treba mu hlásiť významné osobné a vecné zmeny v kontrolovaných bankách a predkladať požadované výkazy (mesačné a ročné). Ak sa nedodržia platné predpisy, je BfdK oprávnený okrem iných opatrení zakázať alebo obmedziť výplatu dividend a poskytovanie úverov. V prípade ohrozenia bezpečnosti vkladov môže

BfdK zakázat' prijímanie vkladov a poskytovanie úverov a obmedziť právomoc vlastníkov a manažmentu. V krajnom prípade je možné odňať súhlas s vykonávaním činnosti banky.

Predsedu BfdK menuje prezident na návrh spolkovej vlády.

5. Bankový dohľad vo Veľkej Británii

Do organizácie bankového dohľadu vo V. Británii priniesol významné zmeny rok 1997. V máji 1997 ohlásila vláda zásadnú reformu finančnej regulácie, ktorá má prebiehať v dvoch etapách (koniec je naplánovaný na začiatok roku 2000). V prvej etape išlo o prechod zodpovednosti za bankový dohľad z centrálnej banky - Bank of England (BoE) na novú a posilnenú inštitúciu - Securities and Investment Board (Výbor pre cenné papiere a investície) a v druhej etape o založenie jednotnej inštitúcie dohľadu nad všetkými finančnými službami - Financial Services Authority (FSA).

Základnou pohnútkou pre túto reformu je postupné stieranie hraníc medzi bankami, poisťovňami a investičnými spoločnosťami, ktoré si vyžaduje vytvorenie jednotného dohľadu nad všetkými finančnými obchodmi. V záujme odstránenia duplicit, prípadne triplicit vo vykonávaní dozoru nad finančnými obchodmi hneď na začiatku reformy bankového dohľadu ministerstvo financií, FSA a BoE podpísali Memorandum of Understanding (Memorandum dohody), v ktorom sa stanovili právomoci a rozdelenie zodpovednosti medzi jednotlivé inštitúcie. Podľa tohto memoranda Bank of England zodpovedá za celkový dohľad (overview) nad systémom ako celkom a za efektívnosť finančného sektora, FSA zodpovedá za poskytovanie licencií, dohľad na mieste, dozor nad bankami a inými finančnými spoločnosťami, dozor nad finančnými trhmi a clearingovými systémami a ministerstvo financií za legislatívu upravujúcu inštitucionálnu štruktúru regulácie. Ministerstvo financií nenesie žiadnu operatívnu zodpovednosť za aktivity ostatných dvoch inštitúcií.

6. Bankový dohľad vo Francúzsku

Organizáciu a metódy bankovej regulácie a bankového dohľadu vo Francúzsku zmenil zákon o modernizácii finančných aktivít z roku 1996. Podľa tohto zákona sa reguláciou a kontrolou francúzskej bankovej sústavy a finančného trhu zaoberá 5 inštitúcií, pričom povoľovacia, regulačná a kontrolná činnosť sú prísne oddelené.

Výbor pre bankovú a finančnú reguláciu (Comité de la Réglementation Bancaire et Financière - CRBF) má právo určovať požiadavky na bankový kapitál, štandardy, ktoré musia úverové inštitúcie dodržiavať, pravidlá obozretného podnikania a pod. Podľa nového zákona je tiež oprávnený regulovať činnosť podnikov poskytujúcich investičné služby. Členmi CRBF sú minister hospodárstva a financií, guvernér Banque de France a 5 ďalších členov vymenovaných ministrom hospodárstva a financií na 3 roky, z ktorých jeden zastupuje Francúzsku asociáciu úverových inštitúcií a investičných firiem.

Výbor pre úverové inštitúcie a investičné firmy (Comité des Établissements de Crédit et des Entreprises d'Investissement - CECEI) je oprávnený povoliť vznik nových inštitúcií, zásadné zmeny v ich činnosti (napr. zmeny právnej formy, vlastníctva alebo druhu činnosti) a zrušiť právo pôsobiť ako úverová inštitúcia, či už na požiadanie samotnej inštitúcie alebo ex officio, keď inštitúcia neplní stanovené podmienky.

Výbor má právo posúdiť odbornú a morálnu spôsobilosť manažérov. Úverové a investičné inštitúcie, ktoré mienia založiť pobočku v iných krajinách EÚ, musia to oznámiť výboru.

Na čele výboru je guvernér Banque de France. Jeho ďalšími členmi sú štátny tajomník pre financie a 6 členov menovaných ministrom hospodárstva a financií na 3 roky, z ktorých jeden zastupuje Asociáciu úverových inštitúcií a investičných podnikov.

Rada pre finančné trhy (Conseil des Marchés Financiers) vydáva pravidlá pre reguláciu finančných trhov a zabezpečuje ich dodržanie. Skladá sa zo 16 členov vymenovaných na 4 roky. Zástupca Banque de France a vlády sa zúčastňujú na zasadnutiach rady bez hlasovacieho práva.

Komisia pre burzové operácie (Commission des Opérations de Bourse) vydáva súhlas pre činnosť investičných spoločností a reguluje ich aktivity.

Banková komisia (Commission Bancaire - CB) zodpovedá za dohľad nad úverovými inštitúciami a má právo prijať voči nim disciplinárne opatrenia.

Na čele Bankovej komisie je guvernér Banque de France a skladá sa zo štátneho tajomníka pre financie a zo 4 ďalších členov vymenovaných ministrom hospodárstva a financií na 6 rokov.

Hlavnou úlohou Bankovej komisie je monitorovať dodržiavanie zákonov a regulatívov úverovými inštitúciami, kontrolovať ich činnosť, finančnú situáciu a dodržiavanie pravidiel obozretného podnikania. Jej činnosť spočíva vo vykonávaní dohliadok na diaľku a na mieste, ako aj vo vydávaní upozornení a príkazov. Nedodržiavanie platných predpisov zo strany úverových inštitúcií sa trestá sankciami, ktoré môžu vyústiť do obmedzenia niektorých bankových činností a v konečnom dôsledku aj do návrhu na odobratie licencie.

Dohľad prakticky vykonáva Generálny sekretariát Bankovej komisie. Pracuje v ňom 300 pracovníkov (z toho 150 inšpektorov).

Francúzsky systém bankového dohľadu je pomerne zložitý. Významnú úlohu v ňom zohráva Banque de France, ktorá poskytuje Generálnemu sekretariátu Bankovej komisie požadované finančné zdroje a pracovníkov na výkon dohliadacích úloh na základe podmienok špecifikovaných v zmluve uzavretej medzi GS CB a Banque de France. CB môže prizvať k účasti pri plnení úloh bankového dohľadu aj ďalších expertov.

7. Bankový dohľad vo Švajčiarsku

Dohľadom nad bankami a investičnými fondami vo Švajčiarsku je poverená Federálna banková komisia (FBC). Jej členmi sú nezávislí experti menovaní federálnou vládou. Dohľad nad individuálnymi bankami vykonávajú nezávislé audítorské firmy, ktoré boli schválené FBC a sú platené kontrolovanou bankou. Audítorské firmy oznamujú výsledky svojich zistení raz ročne FBC. Audítorské firmy v prípade zistenia nedostatkov určia príslušnej banke lehotu na ich odstránenie. Ak táto lehota nie je dodržaná, prijme FBC formálne rozhodnutie, proti ktorému sa možno odvolať na súd. Externé audítorské firmy sú združené vo Švajčiarskom inštitúte certifikovaných účtovníkov a daňových poradcov.

Popri bankovom dohľade hrá vo Švajčiarsku dôležitú úlohu samospráva bánk. Mnohé technické aspekty bankovníctva nie sú upravené legislatívne, ale konvenciami a dohodami Švajčiarskej bankovej asociácie. Externí audítori kontrolujú aj dodržanie týchto súkromných pravidiel a regulácií.

Na rozdiel od iných krajín Švajčiarska národná banka nenesie žiadnu zodpovednosť za bankový dohľad.

8. Bankový dohľad v niektorých ďalších krajinách

a) Belgicko

Bankový dohľad v Belgicku vykonávajú tri inštitúcie: Ministerstvo financií, Banková a finančná komisia a Národná banka Belgicka, pričom legislatíva určuje vzájomné konzultácie medzi týmito inštitúciami, ktorými sa má zabrániť protichodným opatreniam.

Banková a finančná komisia má za úlohu kontrolovať banky a vykonávať druhotnú kontrolu kapitálového trhu. Národná banka Belgicka sa nepodieľa na kontrole konkrétnych bánk, ale zaoberá sa iba makroekonomickými aspektami bankovej kontroly.

b) Dánsko

Všetky finančné inštitúcie v Dánsku podliehajú kontrole zo strany Dánskeho úradu pre finančnú kontrolu, ktorý je podriadený ministerstvu priemyslu. Banky predkladajú tomuto úradu mesačné hlásenia a úrad predkladá ministerstvu priemyslu ročnú správu.

c) Nórsko

Dohľadom nad bankami a finančnými inštitúciami, vrátane poisťovní a trhov s cennými papiermi, je poverená Komisia pre bankovníctvo, poisťovníctvo a cenné papiere. Na čele komisie je 5-členný výbor menovaný kráľom, ktorý tiež menuje riaditeľa komisie. Ministerstvo financií usmerňuje činnosť komisie a zabezpečuje ju finančne.

d) Švédsko

Všeobecnú kontrolu finančných inštitúcií vykonáva Švedska ríšska banka (Sveriges Riksbank). Kontrola individuálnych inštitúcií je zverená Úradu pre finančný dohľad (FSA), ktorý vznikol v roku 1991 zlúčením Výboru pre dohľad nad bankami a Výboru pre dohľad nad poisťovňami. FSA vydáva bankové licencie, úpravy pre reguláciu finančného sektora,

kontroluje ich dodržiavanie v záujme dosahovania stability, bezpečnosti a pevnosti finančného systému.

9. Bankový dohľad v transformujúcich sa krajinách

Obdobne ako v iných štátoch je aj v transformujúcich sa krajinách inštitucionálne usporiadanie bankového dohľadu rozdielne. Kým v Českej republike, na Slovensku a v Slovinsku je vykonávaním bankového dohľadu poverená centrálna banka, v Maďarsku existuje samostatná inštitúcia a v Poľsku existuje systém v niektorých bodoch podobný francúzskemu systému - formálne nezávislá inštitúcia, ktorá však využíva technické služby centrálnej banky. Podrobnejšie boli tieto systémy rozbrané v predchádzajúcich informačných materiáloch.

10. Bankový dohľad v EÚ

Legislatíva Európskej únie neupravuje direktívne inštitucionálne postavenie bankového dohľadu vo svojich členských krajinách a obmedzuje sa na formuláciu všeobecne platných princípov obozretného podnikania (prvá, druhá a tretia banková smernica). Samotné usporiadanie bankového dohľadu je ponechané národnej legislatíve. Definitívne doposiaľ nie je upravené ani postavenie Európskej centrálnej banky v oblasti bankového dohľadu, i keď novelizované znenie zmluvy o EHS obsahuje dve ustanovenia, ktoré sa výslovne zmieňujú o možnom zapojení Európskej centrálnej banky a Európskeho systému centrálnych bánk do výkonu bankového dohľadu. V ďalšom vývoji možno predpokladať, že ECB sa bude usilovať o posilnenie svojich právomocí. Paradoxné však je, že vývoj národnej legislatívy smeruje v tom istom čase skôr k presunu zodpovednosti za bankový dohľad na inštitúcie mimo centrálnej banky. Alternatívne by sa teda dalo očakávať, že tieto tendencie na národnej úrovni sa v rámci EÚ premietnu do snáh o vybudovanie celoeurópskej nezávislej inštitúcie bankového dohľadu, ktorá bude s Európskou centrálnou bankou úzko spolupracovať.

Záver

1. Skutočnosti uvedené v materiáli poukazujú na rôznosť inštitucionálneho usporiadania bankového dohľadu v jednotlivých krajinách, ktorá siaha od jeho vykonávania ministerstvom financií (v malom počte prípadov) cez realizáciu centrálnou bankou až po jeho zverenie samostatnej inštitúcii. Veľmi časté sú tiež miešané formy, pri ktorých sa vykonávanie bankového dohľadu podľa rôznych kritérií delí medzi centrálnu banku a rôzne iné orgány.
2. Existujúca nejednotnosť inštitucionálneho usporiadania bankového dohľadu je predovšetkým odrazom rozdielneho historického vývoja formovania finančného trhu a rozdielnych tradícií v týchto krajinách.

3. Ekonomická teória nedala doteraz jednoznačnú odpoveď na otázku, aká forma inštitucionálneho usporiadania je z makro- i mikroekonomického hľadiska najvhodnejšia, a to aj napriek tomu, že o tejto otázke sa diskutuje už hodne dlho. V literatúre sa uvádza celý rad argumentov v prospech integrácie bankového dohľadu do činnosti centrálnej banky, ale aj v prospech jeho samostatného postavenia. Základný problém, ktorý stojí v týchto diskusiách v popredí je otázka, či a do akej miery možno zlúčiť zodpovednosť za menovú politiku ako hlavnú makroekonomickú úlohu centrálnej banky so zodpovednosťou za bezporuchový chod bankovej sústavy, ktorá má síce aj makroekonomické aspekty, kde však predsa prevládajú mikroekonomické problémy súvisiace s hospodárením jednotlivých bánk.
4. Prívrženci oddelenia bankového dohľadu od centrálnej banky argumentujú spravidla tým, že centrálna banka, ktorá je zodpovedná za bankový dohľad (a tým za riadne fungovanie bankovej sústavy) sa môže dostať do konfliktu záujmov medzi menovou politikou a bankovým dohľadom. Takýto konflikt môže nastať napr. vtedy, keď centrálna banka za účelom záchrany krachujúcej banky sa snaží túto banku doplniť likviditou, čo môže ohroziť menovú stabilitu. V prípade vykonávania bankového dohľadu centrálnou bankou môže funkcia ochrany bánk prevládať nad verejným záujmom. Okrem toho sa nedajú vylúčiť politické tlaky na centrálnu banku, pretože politici a voliči chápu krach banky ako zlyhanie bankového dohľadu. To môže centrálnu banku viesť k tomu, že voči bankám postupuje príliš benevolentne, čím utrpí menová politika.
5. Zástancovia vykonávania bankového dohľadu centrálnou bankou popierajú možný konflikt záujmov. Podľa nich vedie separácia k tomu, že centrálna banka zanedbáva dopad menovej politiky na zdravie bankového sektora. Centrálna banka môže zle odhadnúť efekt jej politiky na jednotlivé banky a tým sprostredkovane aj na celú ekonomiku. Oddelenie bankového dohľadu od centrálnej banky vedie tiež k tomu, že centrálni bankári postupne strácajú vedomosti a skúsenosti, ktoré by získali vykonávaním bankového dohľadu. Inštitúcia, ktorá nie je prepojená na centrálnu banku, sa vystavuje riziku nedostatočných kontaktov s bankovým systémom ako celkom, čo je dôležité najmä v čase finančných kríz.

Medzi argumentami v prospech vykonávania bankového dohľadu centrálnou bankou sa tiež uvádza skutočnosť, že banky zohrávajú v modernej ekonomike strategickú úlohu, ktorá bezprostredne ovplyvňuje menovú situáciu. Banky sú veľmi zraniteľné a centralizovaný bankový dohľad môže pomôcť včas odhaliť ich možné slabiny a rizikové miesta.

6. Častou formou inštitucionálneho usporiadania bankového dohľadu je separácia s určitou formou koordinácie s centrálnou bankou. Takáto forma sa osvedčuje najmä pri regulácii peňažného trhu, ktorý ovplyvňuje tak menovú situáciu, ako aj likviditu jednotlivých bánk. Manažment likvidity umožňuje zároveň bezpečné fungovanie platobného systému. Všetky

tieto argumenty hovoria v prospech nezávislého bankového dohľadu úzko previazaného s centrálnou bankou. Dôležitou podmienkou pre náležité fungovanie bankového dohľadu tiež je, aby mal vlastný zdroj financovania a nebol závislý od politicky motivovaných bojov o rozpočet.

7. Ekonomická literatúra sa pokúša z empirických údajov odvodiť určitú väzbu medzi usporiadaním bankového dohľadu a mierou inflácie v príslušnej krajine, ktorú možno považovať za najlepší ukazovateľ účinnosti menovej politiky centrálnej banky. V staršej literatúre (Heller 1991) k tejto otázke nachádzame zaujímavé porovnanie, podľa ktorého miera inflácie je najnižšia v krajinách, kde bankový dohľad nevykonáva centrálna banka.

Tab. č. 3

Postavenie bankového dohľadu a vývoj inflácie (priemer za roky 1980-1987)

a) Bankový dohľad mimo centrálnej banky

Krajina	Miera inflácie
Kanada	5,0
SRN	2,9
Japonsko	1,4
Švajčiarsko	3,9
Venezuela	11,4
Priemer 4,9 (bez Venezuely)	

b) Bankový dohľad sčasti vykonávaný centrálnou bankou

Krajina	Miera inflácie
Francúzsko	7,7
Taliansko	11,5
Holandsko	2,3
USA	4,3
Priemer 6,5	

c) Bankový dohľad vykonávaný iba centrálnou bankou

Krajina	Miera inflácie
Argentína	7,7
Austrália	7,8
Brazília	116,3
Írsko	10,2
Venezuela	11,4
Priemer 6,2 (bez Argentíny a Brazílie)	

Iní autori takúto súvislosť nepotvrdzujú.

So zaujímavým názorom prišiel Posen (1993), ktorý do úvah o faktoroch pôsobiacich na mieru inflácie zahrnul aj politické momenty. Dochádza k týmto záverom:

- a) Krajiny s menšou zodpovednosťou centrálnej banky za bankový dohľad majú nižší sklon k inflácii.
- b) Krajiny s federálnym usporiadaním majú nižší sklon k inflácii.

- c) Krajiny s menšou rozdrobenosťou politickej scény majú nižší sklon k inflácii.
8. Koncept nezávislosti bankového dohľadu by mal zahŕňať v každom prípade pravidlá obozretného podnikania, ktoré by mali byť nezávislé od makroekonomickej situácie. Pravidlá obozretného podnikania nie sú menové nástroje, ktoré by sa mali meniť v závislosti od ekonomickej situácie.
Maximálnu efektívnosť dosahuje bankový dohľad vtedy, keď dokáže odolať akýmkoľvek politickým tlakom a odmietnuť v odôvodnených prípadoch plnenie funkcie veriteľa poslednej inštancie.
9. Diskusie medzi zástancami bankového dohľadu včleneného do centrálnej banky a samostatného bankového dohľadu, prípadne bankového dohľadu, na ktorom sa podieľa určitým spôsobom aj centrálna banka, nie sú teda uzavreté. Ukazuje sa, že súčasný trend smeruje vo väčšine krajín k osamostatneniu bankového dohľadu pri zachovaní súčinnosti centrálnej banky pri jeho uskutočňovaní.